

בבית המשפט העליון

בש"א 8446/19

לפני: כבוד השופט ד' מינץ

המערער: פלוני

נגד

המשיבה: פלוני

ערעור על החלטת הרשמת ש' עבדיאן בבע"מ 5381/19 מיום 28.11.2019

בשם המערער: עו"ד יואב אבן

פסק-דין

לפני ערעור על החלטת הרשמת ש' עבדיאן בבע"מ 5381/19 מיום 28.11.2019 שדחתה את בקשת המערער להארכת מועד להגשת בקשת רשות ערעור והורתה על מחיקת בקשת רשות ערעור שהוגשה.

1. ביום 13.8.2019 הגיש המערער בקשת רשות ערעור לבית משפט זה על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה מיום 3.5.2019 (עמ"ש 18-10-63343) במסגרתו התקבל ערעור שהגישה המשיבה על פסק דינו של בית המשפט לענייני משפחה בחיפה (תמ"ש 13-08-21807). ביום 8.9.2019 ניתנה החלטה על ידי הרשמת, לפיה על פני הדברים המועד האחרון להגשת הבקשה היה ביום 4.6.2019, נוכח העובדה שפסק הדין הומצא למערער כדין עוד ביום 5.5.2019 באמצעות משלוח של "הודעה באתר" באמצעות מערכת נט המשפט. בנסיבות אלה, הורתה הרשמת למערער להבהיר מדוע לא תורה על מחיקת ההליך נוכח האיחור בהגשת הבקשה.

2. בהודעה מטעם המערער, במסגרתה התבקשה גם הארכת מועד להגשת בקשת רשות הערעור, נטען כי בא-כוחו הסתמך על העובדה שבית המשפט המחוזי דן לגופה

בבקשה שהגיש לתיקון פסק הדין מושא הבקשה (בקשה שהוגשה ביום 27.5.2019 ונדחתה ביום 11.6.2019), על אף שגם היא הוגשה באיחור, לפי חישוב המועדים על ידי הרשמת. מכאן שהמועד להגשת בקשת רשות הערעור טרם חלף. עוד טען כי צפיה בפסק הדין במערכת "נט המשפט" אינה מהווה המצאה כדין וכי תקנה 497ג(1) לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984 (להלן: תקנות סדר הדין האזרחי או התקנות), לפיה ניתן לראות בכתב בי-דין שנשלח לתיבת דואר אלקטרוני שנמסרה לבית המשפט כהמצאה כדין, אינה חלה למפרע לגבי עורכי דין שמסרו כתובת דוא"ל לפני שהוספה דרך המצאה זו לתקנות.

3. ביום 28.11.2019 הורתה הרשמת על מחיקת הבקשה. בהחלטתה נקבע כי פסק דינו של בית המשפט המחוזי הומצא למערער כדין ביום 5.5.2019, בהתאם לקבוע בתקנה 497ג(1) לתקנות סדר הדין האזרחי. באשר לטענת המערער כי אין להחיל את ההסדר הקבוע בתקנה 497ג(1) בעניינו מכיוון שבא-כוחו מסר את כתובת הדוא"ל שלו טרם הוספה התקנה לתקנות, הרשמת ציינה כי תקנות סדר הדין האזרחי אינן מציינות מועד תחולה כזה או אחר של ההסדר המתואר בתקנה, וכי תכליתה גם היא אינה תומכת בטענת המערער. מעבר לצורך, ציינה הרשמת כי אף אם הייתה קובעת כי פסק הדין לא הומצא כדין למערער, לא מן הנמנע כי היה מקום להחיל בעניינו את "כלל הידיעה" על פני "כלל ההמצאה", נוכח העובדה שאין מחלוקת כי בא-כוחו צפה בפסק הדין במערכת נט-המשפט וכי ביום 27.5.2019 המערער אף הגיש לבית המשפט המחוזי בקשה לתיקון טעות פסק הדין. עוד ציינה הרשמת כי המערער, אשר יוצג על ידי עורך דין, לא הראה "טעם מיוחד" המצדיק את הארכת המועד להגשת בקשת רשות ערעור. בתוך כך, הרשמת ציינה כי בהתחשב באמת המידה למתן רשות ערעור ב"גלגול שלישי", עיון בפסק דינו של בית המשפט המחוזי מגלה כי אף סיכויי ההליך אינם מצדיקים היעדרות לבקשת המערער להארכת מועד.

מכאן הערעור שלפני.

4. בערעורו חוזר המערער על הטענה כי אין מקום להחיל באופן רטרואקטיבי את תקנה 497ג(1) לתקנות סדר הדין האזרחי על עורכי דין שמסרו את כתובת הדוא"ל שלהם לפני שהתווספה התקנה לתקנות סדר הדין האזרחי. יש לדרוש פעולה פוזיטיבית נוספת מכל עורך דין כאמור, לשם החלת התקנה על כתובת הדוא"ל שמסר בעבר טרם תיקון התקנות. מכל מקום, טוען המערער, אף אם תתקבל עמדת הרשמת בנוגע לתקנה 497ג(1), הרי שהטעות שחלה בהבנת המצב המשפטי עולה כדי "טעם מיוחד" המצדיק

את הארכת המועד להגשת בקשת רשות הערעור. לבסוף נטען כי שגתה הרשמת בקביעתה כי סיכויי בקשת רשות הערעור אינם מצדיקים מתן ארכה בלא כל נימוק.

5. לאחר עיון בערעור הגעתי למסקנה כי דינו להידחות אף מבלי להידרש לתשובת המשיבה. כפי שהובהר פעמים רבות, שיקול הדעת של רשם בית המשפט בעניינים כגון דא הינו רחב, וערכאת הערעור לא תתערב בו בנקל (ראו לאחרונה: בש"א 7955/19 וגאדה נ' פקיד שומה פתח תקוה – רשות המיסים (8.12.2019); בש"פ 7667/19 אלעברה נ' מדינת ישראל (18.11.2019)). בנדון דידן, לא מצאתי כי עלה בידי המערער להראות כל עילה המצדיקה התערבות בהחלטת הרשמת.

6. תקנה 497ג לתקנות סדר הדין האזרחי, המסדירה את הדרכים להמצאת כתבי בי-דין באמצעים אלקטרוניים, קובעת, בין היתר, כדלקמן:

(א) ניתן להמציא כתב בי-דין אלקטרוני לנמען שאינו בית המשפט, אל תיבת הדואר שבכתובת המאובטחת של הדואר האלקטרוני של הנמען, ובלבד שהנמען מסר את כתובת הדואר האלקטרוני שלו כאמור לבית המשפט לצורך ביצוע הוראות סימן זה וציין בסמוך לה כי מדובר בכתובת מאובטחת של דואר אלקטרוני; ואולם הוראה זו לא תחול על כתב בי-הדין הראשון בתיק.

...

(1ג) על אף האמור בתקנת משנה (א) רשאי בית המשפט לשלוח לתיבת הדואר שבכתובת דואר אלקטרוני או בכתובת מאובטחת של דואר אלקטרוני שנמסרה לבית המשפט לפי תקנות משנה (א) או (ד), הודעה בדבר קיומו של כתב בי-דין במערכת הממוכנת הכוללת קישור לכתב בי-הדין, שפתיחתו תתאפשר באמצעות מנגנון הזדהות מאובטח (להלן – ההודעה); שלח בית המשפט הודעה כאמור, יראו את כתב בי-הדין ככתב שהומצא במסירה אישית לנמען ביום ובשעת השליחה כפי שמופיעים בשעון פנימי שבמערכת המחשוב של בית המשפט המכיל על פי כללים מקובלים.

(2ג) על אף האמור בתקנת משנה (1ג), לא יראו את כתב בי-הדין ככתב שהומצא במסירה אישית לנמען ביום המשלוח, אם הגיש הנמען תצהיר בדבר אי-הגעת ההודעה אל כתובת הדואר האלקטרוני שמסר.

(ד) המבקש להמציא לבית המשפט כתב בי-דין אלקטרוני, ימסור לבית המשפט כתובת דואר אלקטרוני או כתובת מאובטחת של דואר אלקטרוני לצורך קבלת כתבי בי-דין אלקטרוניים מאת בית המשפט כאמור בתקנה משנה (1ג); כתב בי-דין אלקטרוני המיועד לבית המשפט, יומצא אל יעד ההגשה האלקטרוני.

...

מלשון התקנה עולה אפוא, כי על מנת שניתן יהיה להמציא לבעל דין החלטות ופסקי דין בדרך של משלוח "הודעה באתר" צריך להתקיים אחד משני תנאים חלופיים: הראשון, בעל הדין מסר לבית המשפט את כתובת הדואר האלקטרוני שלו לצרכי המצאה של כתבי טענות, כהוראת תקנה 497ג(א); השני, בעל הדין ביקש להגיש לבית המשפט כתבי טענות באופן אלקטרוני ולצורך כך מסר לבית המשפט את כתובת הדואר האלקטרוני שלו על מנת שתשמש גם לצורך קבלה של כתבי בי-דין מאת בית המשפט, כאמור בתקנה 497ג(ד) (ראו: עע"ם 3402/19 ג. עופר ייצוק ושיווק בשר בע"מ נ' רשות מקרקעי ישראל (19.6.2019)). בענייננו, אין חולק כי שני התנאים מתקיימים, שעה שבא-כוח המבקש מסר את כתובת הדואר האלקטרוני שלו לצרכי המצאה ואף לצרכי קבלה של כתבי טענות.

7. טענתו היחידה של המערער היא כי בא-כוחו מסר את כתובת הדואר האלקטרוני שלו טרם הוספה תקנה 497ג(1) לתקנות סדר הדין האזרחי. טענה זו אין להלום. תקנה זו מורה במפורש כי "רשאי בית המשפט לשלוח לתיבת הדואר שבכתובת דואר אלקטרוני או בכתובת מאובטחת של דואר אלקטרוני שנמסרה לבית המשפט". התקנה אינה קובעת מועד של מסירת כתובת הדואר האלקטרוני ונקיטת לשון עבר אף מלמדת כי היא אינה צופה פני עתיד בלבד. השכל הישר גם מורה כי בשנת 2017, עת הוספה התקנה האמורה, לא כיוון מחוקק המשנה להוציא מתחולת התקנה את רובם המכריע של עורכי הדין, שמסרו עד למועד כניסת התקנה לתוקף את כתובת הדואר האלקטרוני שלהם ככתובת לקבלה או מסירה של כתבי בי-דין מטעמם. על כן, ככל שמתקיימים בענייננו של בעל דין התנאים המפורטים בתקנה, מדובר בהמצאה תקפה של כתב בי-דין אלקטרוני (ראו: רע"א 4947/18 טויב נ' הירשפלד (23.7.2018)).

8. הסדר זה משקף גישה, לפיה מי שביקש שכתובת הדואר האלקטרוני שלו תשמש לצורך המצאת כתבי בי-דין בדואר (בהתאם לתקנה 497ג(א) לתקנות סדר הדין האזרחי), מעיד על עצמו כי אמצעי זה זמין עבורו לצורך קבלת מסמכים והוא מקובל עליו ככלי להמצאה. ואילו מי שביקש להמציא לבית המשפט כתב בי-דין אלקטרוני (בהתאם לתקנה 497ג(ד) לתקנות סדר הדין האזרחי), אך ראוי כי בשם עיקרון ההדדיות ניתן יהיה להמציא לו כתבי בי-דין (ראו: רע"א 10216/17 זיו נ' עיריית ירושלים, פסקה 8 (4.9.2018)).

9. תקנה 497ג(2) לתקנות סדר הדין האזרחי משלימה את ההסדר של המצאה אלקטרונית ומבטיחה כי תכליותיהם הכלליות של דיני המצאה יישמרו. השופט א' פרוקצ'יה היטיבה לתאר תכליות אלה:

”החובה הקבועה בתקנות לבצע המצאה כדין של כתבי בי-דין לבעלי הדין נועדה להבטיח כי כל שלב וכל פעולה בהליך השיפוטי שהם צד לו יהיו בידיעתם, וכי מירוץ התקופה לנקיטת הליך משפטי בידי בעל דין על יסוד אותו כתב בי-דין יחל מעת שהומצא לידיו כדין, שאם לא כן עלולה זכותו הדיונית להיפגע. כלל דיוני זה נועד להגן על זכויותיו הדיוניות של בעל הדין והוא נשמר בהקפדה” (רע”א 1415/04 טרביאן נ’ טרביאן, פ”ד נט(2) 440, 444 (2004)).

10. לפי תקנה ג497(ג), באפשרותו של בעל דין להוכיח כי לא נשלחה לו הודעה על אודות קיומה של החלטה באמצעות הגשת תצהיר. כך נשמרות זכויותיהם הדיוניות של בעלי הדין, שכן ככל שלא קיבלו את ההודעה בכתובת הדואר האלקטרוני שמסרו, באפשרותם להגיש תצהיר בנושא. בהינתן אפשרות זו, אין משמעות ממשית למועד מסירת כתובת הדואר האלקטרוני. השאלה הרלוונטית ביחס לציבור אותו מבקש המערער לייצג, היינו, עורכי הדין שמסרו את כתובת הדואר האלקטרוני שלהם לפני שהוסף סעיף ג497(ג), אחת היא – האם ההודעה הגיעה לכתובת הדואר האלקטרוני שמסרו. הא ותו לא.

בשולי הדברים, משאין חולק כי פסק הדין נצפה באתר “נט המשפט” ואף הוגשה לאחר מכן בקשת המערער לתיקון טעות בו ביום 27.5.2019, נדמה כי נסיבות העניין גם מצדיקות העדפה של מועד הידיעה של בעל הדין על אודות פסק הדין, על פני המצאתה (ראו למשל: בש”א 8839/18 כהן נ’ המאגר הישראלי לביטוחי רכב (“הפול”), פסקה 11 (19.12.2018)).

11. משעה שאבן הראשה בערעור נפלה, איני רואה צורך לדון בטענותיו הנוספות של המערער. אציין רק כי מסקנותיה של הרשמת בהחלטתה מקובלות עליי באופן מלא ולא מצאתי ממש באיזו מטענותיו האחרות של המערער.

הערעור נדחה אפוא.

ניתן היום, א’ בטבת התש”ף (29.12.2019).

שׁוֹפֵט